

in.ihned.cz/zahranici

Donedávna bylo město Safranbolu v severním Turecku docela zapomenuté. Po zápisu do seznamu UNESCO před deseti lety je vše jinak. Dávne karavany dnes vystřídalí turisté, kteří se sem sjíždějí obdivovat zdejší úžasnou architekturu. Staré domy osmanských měšťanů, jakých se zachovalo na dva tisíce, tu vytvářejí dokonalý celek – jedinečnou pokladnici původní architektury v Anadolii.

Ve městě se nachází největší počet chráněných památek z celého Turecka, je tak jedním velkým muzeem, které zachycuje zaniklou atmosféru turecké říše. Safranbolu se pyšní 1125 architektonickými skvosty – domy s dřevěnými arkýři, fontánami, přístřešími pro karavany, tureckými lázněmi a mešitami, a všechny tyto památky se od počátku devadesátých let postupně restaurují.

Na hedvábné stezce

Safranbolu patřilo vždy mezi řemeslná a obchodní centra – v časech byzantské říše i později po příchodu osmanských Turků. Po dobytí Cařihradu r. 1453 se stalo oblíbeným výletním místem istanbulského dvora. Sultán se postaral o obnovení hradu (bolu), po němž nese město část svého jména. Druhá část připomíná šafrán, který tu vždy hojně rostl.

Město dlouho prosperovalo díky poloze na hedvábné cestě, samo se specializovalo na zpracování kůže, výrobu sedel a kovotepectví. Za svůj další lesk vděčí ministerskému předsedovi sultána Selima III. – Izzetu Mehmetu Pašovi, který sultánovi sloužil na samém konci 18. století. V Safranbolu nechal zavést první kanalizační systém a dal postavit jedny z prvních věžních hodin v zemi.

Řemeslné mistrovství a příhodná poloha města přispěly k bohatství měšťanů, kteří si začali budovat mohutné a honosné domy.

Typický osmanský dům má dvě až tři podlaží. Zdobí ho velká, fortelnými okenicemi

FOTO: JIŘÍ SLADKÝ

chráněná okna a neméně pevné vstupní dveře. Vedle čisté dřevěných, bývají stěny domu také z hrázdného zdiva. Stanovou střechu pokrývají prejzové tašky. Tento typ obytné architektury charakterizuje dobu blahobytu osmanské říše a není divu, že s takřka shodnými domy se můžeme dosud setkat také v místech, která Turci ovládali (Bosna nebo Bulharsko).

Interiéry domů byly bohatě zdobené dřevem, obklopené bazénky, které dodávaly salónu svěžest. Nechyběla ani otáčecí okénka na podávání talířů, ženy tak mohly mužům sloužit, aniž by je spatřily. V každém takovém velkém domě žila jen jedna početná rodina, která mohla mít i 30 příslušníků. Dnes už je možné v některých z nich přespat, slouží jako neobvyklé penziony a hotýlky.

Živý skanzen

Dnešní Safranbolu má ráz živého skanzenu osmanské architektury. Doporučuje se začít procházku na nejvyšším bodě – vyškrábat se na kopec,

kde dosud stojí ruiny sultánovy pevnosti. Ty poskytují kruhový výhled na město, rozložené na nižších hřebetech a pahorcích nad dolinou stejnojmenné říčky. Odtud nejlépe uvidíte sugestivní městské panoráma i jednotlivé historické domy, kterým tu říkají konak. Ty největší a nejzachovalejší patřily váženým rodinám bohatých měšťanů, obchodníků a řemeslníků.

Hodiny se dá procházet křivolakými uličkami pokrytými kamennou dlažbou. Mnohé domy slouží jako veřejná muzea, ideální pro seznámení

s každodenním životem jejich původních majitelů. Další zase mají v přízemí dílny, dosud živé a vždy otevřené, tak, aby bylo vidět na práci řemeslníka. V uličkách narazíte na drobné obchůdky – s koberci, starožitnostmi a spoustou zboží, jaké odjakživa patřilo na tradiční turecké bazary. Můžete navštívit místní mešity, které se od dob, kdy do nich chodívali dávni měšťané, příliš nezměnily. V jediném dochovaném karavanseraji (útulku karavan) vás pozve turecký lazebník do pravé osmanské lázně (hamam). ●

JIŘÍ SLADKÝ

ZÁKLADNÍ INFORMACE

Safranbolu leží asi 200 km na sever od Ankary. Odtud anebo z Istanbulu se do Safranbolu dostanete nejlépe autobusem přes nedaleké průmyslové město Karabük, zbývajících 10 km urazíte malým mikrobusem-dolmuşem.

Na seznam světového dědictví UNESCO bylo město zapsáno v roce 1994.

